

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Do sešitu! SLOVNÍČEK

akcie majetkový cenný papír, který představuje malý zlomek majetku firmy ve vlastnictví majitele akcie. S držbou akcie jsou spojena práva na podíl na zisku a řízení firmy (obvykle účastí na valné hromadě akcionářů).

akcionář majitel akcií.

akciová společnost obchodní společnost, jejíž základní jmění má formu akcií.

aktiva majetek, který využíváme a který nám patří.

banka instituce, která se zabývá zprostředkováním půjčování a ukládání peněz. Banky ve všech zemích EU podléhají velmi přísnému dohledu centrálních bank a vklady v nich jsou státem pojištěny.

bankovní převod nejpohodlnější a nejrychlejší způsob placení mezi dvěma subjekty, dnes probíhá většinou pouze přepsáním částek v počítačích. Může probíhat v rámci jedné banky i mezi bankami.

bezhotovostní peníze většina peněz v současném světě již není v podobě mincí a bankovek, ale pouze jako záznam v informačních systémech bank.

běžný účet základní typ bankovního účtu, bývá na něm minimální úroková sazba, ale lze s ním velmi snadno disponovat, není vhodné na běžném účtu nechávat větší zůstatek.

balance rozvaha.

cenné papíry různé druhy investování, rozdělují se na majetkové, kdy si kupujeme přímo malý podíl na firmě (akcie), nebo dluhové, které jsou vlastně formou půjčky.

centrální banka banka, která je v mnoha státech zodpovědná za vydávání bankovek, má velké pravomoci, rozhoduje o významných otázkách (inflační, měnová politika). V České republice je jí Česká národní banka, jejím hlavním úkolem je zajistit stabilitu české koruny a přiměřenou míru inflace.

česká národní banka centrální banka České republiky.

čistý příjem peníze, které doopravdy dostaneme po odečtení daní, zdravotního a sociálního pojištění, jež povinně platíme.

daň částka, která je povinně odváděna státu, její výše je stanovena většinou v procentech. Zdaněno je téměř vše: pracovní příjem, spotřeba...

devizy zahraniční měna v bezhotovostní podobě, například pokud platíme platební kartou (devizový kurz bývá výhodnější než valutový – hotovostní).

dividendy každoročně vyplácený podíl na zisku připadající na jednu akcii (dividendy se vyplácí pouze, když se firmě daří dobře a akcionáři se rozhodnou zisk rozdělit).

dluhopis takzvaný úvěrový cenný papír, kdy někomu (velké společnosti, státu...) půjčujeme a on se zavazuje, že nám po sjednané době vrátí jistinu plus úrok.

dluhová past situace, kdy jedinec není schopen splácet své dluhy a na splacení jednoho úvěru si musí brát další úvěr. V této situaci se bohužel ocitá čím dál více lidí, většinou z velké části svou vlastní vinou – chtěli si žít lépe, než kolik si mohou dovolit. Klientovi, který má problémy se splácením dluhů, banka není ochotna poskytnout úvěr, a v zoufalé situaci si takový člověk je ochoten vzít i extrémně nevýhodný úvěr.

domácnost nejde o společné bydlení, ale domácnosti jsou všichni kromě firem a státu, tedy soukromé subjekty, fyzické osoby.

elektronické bankovníctví současný trend bankovních služeb, kdy nemusíme chodit do banky a vše lze vyřídit pomocí internetu. Osobní návštěva banky je většinou nutná pouze ke

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

zřízení účtu. Elektronické bankovníctví bývá výrazně levnější, důležitá je bezpečnost transakcí.

embosovaná platební karta .. platební karta s vystouplými číslicemi, které umožňují takovou kartou zaplatit i na místech, kde není platební terminál, protlačením čísel karty do papíru (příkazu k úhradě). Nevýhodou embosovaných platebních karet je snazší zneužitelnost, ale bývají zárukou, že budou akceptovány celosvětově.

exekuce je úřední rozhodnutí o zabavení věcí v hodnotě nesplaceného dluhu. Rozhodne se o obstavení mzdy, ze které se stanoví minimální částku, se kterou dotyčný může přežít, a zbylé peníze jsou poukázány věřiteli. Může být také zabaven majetek dlužníka. Po celou dobu existence nesplaceného dluhu se dluh zvětšuje o úroky. Náklady řízení (na vymožení dluhu) ze zákona platí také dlužník.

finanční poradce osoba, která poskytuje rady o investování, riziko ale nese vždy klient.

fyzická osoba každý člověk.

hmotná odpovědnost odpovědnost zaměstnance za svěřený majetek, například automobil. Hmotnou odpovědnost musí zaměstnanec podepsat. Na hmotnou odpovědnost je třeba dávat pozor i u brigád, mělo by nám být jasné, za co zodpovídáme.

hotovost peníze v podobě mincí a bankovek.

hrubý příjem příjem před zdaněním a zaplacením povinných pojištění, hrubý příjem nedostáváme.

hypoteční úvěr peníze půjčené bankou na koupi domu či bytu.

hypoteční zástavní list dluhový cenný papír, jehož výtěžky banky používají na financování hypotečních úvěrů.

inflace stálý růst všech cen v ekonomice (státě). Obvyklá roční míra inflace v rozvinutých zemích Evropské unie nepřesahuje 5%. V zemích s vážnými ekonomickými problémy či válečným konfliktem může být míra inflace ve stovkách procent, ceny se pak mění každý den. Takovému jevu se říká hyperinflace.

inkaso pravidelná platba, nejčastěji za bydlení (nájemné, energie). Pokud nechceme myslet na něco, co je třeba platit každý měsíc, můžeme v bance zadat povolení k inkasu do určené částky a místo toho, abychom platili nájemné či telefonní účet, ho za nás automaticky zaplatí banka (strhne z našeho účtu). Podobně funguje trvalý příkaz, ale rozdíl je v tom, že u trvalého příkazu každý měsíc odchází stejná částka, zatímco povolení k inkasu mívá jen omezení, kolik maximálně smí banka zaplatit například za telefonní účet. Pokud by požadavek operátora (telefonní účet) byl na vyšší částku, tak jej banka nezaplatí.

jednatel osoba, která zastupuje obchodní společnost.

lichva půjčení peněz za velmi vysoký úrok, které je nelegální.

mzda peníze, které dostáváme za práci.

nájem využívání nějaké věci za úplatu.

náklady spotřebování ekonomického zdroje, které je i obvykle spojené se současným nebo budoucím výdejem peněz. Náklady obětované příležitosti to, co by nám přinesla volba jiné možnosti, než té, kterou jsme zvolili.

nemovitost nemovitý majetek stavby pevně spojené se zemí, majetek, který není možné přesunovat. Budovy a pozemky.

nominální hodnota číslo, finanční částka, například napsaná na bankovce. Nic však neříká o tom, kolik si za danou částku můžeme koupit zboží a služeb, to vyjadřuje hodnota reálná.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- obligace* dluhový cenný papír, vydat ji může stát, firma, banka.
- pasiva* krytí majetku, cizí zdroje, vlastní zdroje.
- penále* pokuta za to, že jsme něco nezaplatili včas.
- PIN* personal identification number, číselný kód, heslo.
- platební karta* plastová karta s magnetickým proužkem a čipem, umožňuje bezhotovostní platby v obchodech, výběry z bankomatů. Platební karty rozlišujeme kreditní, debetní a embosované. Většina platebních karet má mezinárodní platnost (např. Mastercard, Visa). Ačkoli nemusíme držet hotové peníze, je třeba i s kartami velké opatrnosti, některé z nich jsou poměrně snadno zneužitelné a to i přes internet.
- pohledávka* prostředky, které nám dluží zákazníci do uhrazení.
- pojišťovna* společnost, u které si můžeme sjednat pojištění. Principem pojištění je relativně malý příspěvek mnoha pojištěnců, který pokryje velkou škodu mála pojištěnců. Některá pojištění jsou povinná (povinné ručení, zdravotní a sociální pojištění).
- povinné ručení* ze zákona povinné pojištění motorových vozidel (bez povinného ručení auto nesmí vyjet, namátkově kontroluje policie). Z povinného ručení jsou kryty škody, které způsobí řidič vozidla, jedná se o zvláštní typ pojištění odpovědnosti.
- právní subjektivita* schopnost být nositelem práv a povinností.
- právnícká osoba* organizace, firma, občanské sdružení, ...
- příjmy* veškeré prostředky, které získáváme.
- půjčka* finanční prostředky poskytnuté na přechodnou dobu, za půjčku si banka účtuje úrok.
- reálná hodnota* skutečná hodnota peněz, kolik si například za 100 korun doopravdy koupíme zboží a služeb. Reálná hodnota stokoruny se v čase mění, jak se mění cenová hladina.
- rozpočet* přehled plánovaných příjmů a výdajů na určité časové období či akci nebo projekt.
- rozvaha* účetní dokument, ve kterém je kompletní přehled majetku k určitému dni.
- RPSN* roční procentní sazba nákladů, slouží pro orientaci o nákladech na úvěr. Poskytovatelé úvěrů jsou povinni RPSN uvádět. RPSN je procentuální podíl z dlužné částky, kterou musí spotřebitel zaplatit za období jednoho roku.
- sankce* postih.
- služby* všechny ekonomické činnosti, které nejsou zemědělskou ani průmyslovou výrobou (tedy lékař, právník, obchod, kadeřnictví, doprava...).
- smlouva* minimálně dvoustranná dohoda, může mít písemnou či ústní podobu a také může být uzavřena mimochodem, jen třeba činem (například nástupem do vlaku).
- sociální dávky* peníze poskytované státem osobám ve složité životní situaci (stáří, mateřství, nemoc, nezaměstnanost...).
- sociální pojištění* povinné pojištění, ze kterého stát vyplácí sociální dávky a důchody.
- splátkový prodej* prodej, kdy při odběru zboží zaplatíme pouze malou část kupní ceny a zboží postupně splácíme. Celkové náklady tím můžou výrazně narůst.
- spořicí účet* typ bankovního účtu, který není určen pro každodenní transakce, je lépe úročen než běžné účty, ale prostředky máme stále poměrně snadno dostupné.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- spotřebitelský úvěr* úvěr na nákup zboží, většinou s poměrně vysokou úrokovou sazbou
- spotřební koš* soubor zboží, které za rok spotřebuje průměrný občan. Větší investice, které děláme jednou za mnoho let, jsou započítány podílem (např. 1/50 koupě rodinného domu).
- statutární orgán* osoba či skupina osob, které jsou oprávněné rozhodovat o zásadních věcech společnosti/firmy.
- stipendium* finanční prostředky poskytované školami na podporu vynikajících studentů během studia.
- termínovaný vklad* bankovní vklad, u kterého je stanovena minimální doba, po kterou peníze nemůžeme vybrat (nebo za velmi nevýhodných podmínek). Termínované vklady mívají výrazně vyšší úrokové sazby než běžné účty, protože banka má jistotu, že peníze nebudeme chtít dřív a díky tomu je může dále investovat. Obvykle platí, že na čím delší dobu peníze do banky ukládáme, tím vyšší je i úroková sazba. Existují i termínované vklady na několik dní či týdnů.
- trvalý příkaz* příkaz bance, aby pravidelně (nejčastěji jednou měsíčně) převedla stanovenou částku na jiný účet (například za nájemné).
- účetnictví* ekonomická disciplína, která zaznamenává pohyby peněz.
- úrazové pojištění* dobrovolné pojištění, ze kterého nám pojišťovna vyplatí odškodné, pokud se nám něco stane (úraz).
- úrok* částka, kterou banka přidá střadateli k vložené částce za uložení peněz (které mezitím banka může využít k dalšímu investování, proto jsou u termínovaných vkladů výrazně vyšší úrokové sazby než u běžných účtů, u kterých banka neví, kdy klient bude chtít své prostředky použít).
- úroková sazba* procentní sazba z uložené částky, kterou banka přidá střadateli za uložení peněz (které mezitím banka může využít k dalšímu investování, proto jsou u termínovaných vkladů výrazně vyšší úrokové sazby než u běžných účtů, u kterých banka neví, kdy klient bude chtít své prostředky použít). Sazba se uvádí většinou jako roční. Úroková sazba 2% tedy znamená, že když si na rok uložíme do banky 1000 Kč, banka nám vrátí 1020Kč.
- valuty* zahraniční měna v hotovosti.
- výdaje* všechno, co platíme.
- výnosy* peněžní částky, které podnik získal za určité období, spojeno s příjmem. Výnosy jsou provozní, finanční a mimořádné. Stejně se člení náklady, které jsou opakem výnosů.
- závazek* prostředky, které musíme zaplatit za dodané zboží nebo služby.
- zdravotní pojištění* pojištění, ze kterého je hrazena lékařská péče, v České republice je povinné.
- životní pojištění* pojištění pro různé životní situace jako zajištění stáří a nebo rodiny v případě úmrtí živitele rodiny. Životní pojištění je i způsobem investování.

Zdroj: *Rozumíme financím II.* [online]. [cit. 2013-08-29] Dostupné z: http://casopisy.skauting.cz/download/FG_SS.pdf

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Otázky:

1. Vysvětli hmotnou odpovědnost zaměstnance:

.....

.....

.....

.....

.....

2. Jaký je rozdíl mezi zdravotním a životním pojištěním:

.....

.....

.....

.....

.....

3. Jaký je rozdíl mezi jednorázovým a trvalým příkazem k úhradě:

.....

.....

.....

.....

.....

4. Jaký je rozdíl mezi výdaji a výnosy:

.....

.....

.....

.....

.....

5. Jaký je rozdíl mezi aktivy a pasivy:

.....

.....

.....

.....

.....

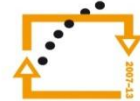
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

6. Vysvětli RPSN, k čemu RPSN slouží:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Co je to penále? Uved'te příklad použití penále:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. K čemu slouží finanční poradce? Jaká jsou rizika při využívání služeb finančního poradce:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Co je to inflace:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. Co je to investice:

.....

.....

.....

.....

.....

.....